

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДЛЯ ВРАНЦЬ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кonto: П. К. О. Львів 504.000.
Банк Чеський Лейон.
Прага „Діло“.
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піарічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Непокликані „місіонарі“.

Пишуть нам з Бережанщини:
Відомий зі своїх „подвигів“ писар волости Мала Плавуча — Томаш Хлоста, родом з Ченстохови, завзявся per fas et nefas побільшити мале число парохій римо-катол. ксьондза Фр. Волошука з Малої Плавучі. З тою метою вибрався перед кількома днями до с. Цецори і давай здобувати нові „душечки“. Зайшов до хат Данила Баяка і Дмитра Вальчишина, зачав списувати урядові протоколи та доказувати, що ці родини ще за діда й бабці були римо-католиками, хоч вони всі є і бажають залишитися греко-католиками, бо в цьому обряді всі були

охрещені. За кілька днів закликав Хлоста Дмитра Вальчишина до канцелярії волости у Малій Плавучі і в гострий спосіб доказував йому, що він є поляк і таким мусить бути!
Тепер управа волости Мала Плавуча покликається на зарядження бережанського староства з дня 16. XII. 1936. ч. А—16 та домагається від парохіального уряду у Великій Плавучі видачі метрик для згаданих родин, а також ще й для інших.
Що скаже на ці „місіонарські“ подвиги Томаша Хлости з Ченстохови Міністерство Віроісповідань та Внутрішніх Справ??

Бої в Еспанії.

ПІД МАДРИДОМ.

Як повідомляє національне командування, червоні намагалися атакувати національну „дивізію Мадриду“ над Хараміою, уживаючи совітських повзів. Національні війська відбили наступ з великими втратами, знищили два повзів та з ентузіазмом заняли ворожі становища.
Авас стверджує, що погода поправилася, що помітно оживило операції. На гвадалахарському відтинку йдуть завзяті бої, артилерія бере в них поважну участь.

НА ПІВДЕННОМУ ФРОНТІ

Національне командування повідомляє, що відділи південної армії посуваються на відтинку Кордови скоро вперед та м. ін. заняли село Альхарасехос. Відворот червоних безладний, міжарднія бригада розбита — один з її курінів адесятковано. Побоевище покрито тілами червоних.

У ПОВІТРІ.

Авас подає: На гвадалахарському відтинку мисливські літаки пробили шлях для бомбових, що скинули чимало вибухових матеріалів на становища червоних, зокрема на шляхи, що ними йшли резерви.

Національні літаки збомбардували летунський майдан у Барахас та знищили літаки, що там були. Крім того підчас бою національні

літаки зістрілили 4 ворожі апарати, національна артилерія — 2.

Валенсійське міністерство летунства подає, що червоні літаки бомбардували національні становища під Мадридом. Заатакували їх національні літаки, з яких один зістрілено, другий ушкоджено.

МОРСЬКІ КОНВОІ.

Як подає міністерство маринарки з Валенсії, минулого тижня червона флота конвоювала і хоронила на великому просторі 6 великих торговельних кораблів з вартісним вантажем, що плили до атлантийських і середземноморських пристаней.

МАДРИД БЕЗ ВОДИ.

Як повідомляє радіостанція з Бургосу, комітет оборони Мадриду означив порції води, що їх мають видавати населенню столиці та передмість.

ПОСЛА КУБІ В МАДРИДІ ТАКИ ЗАМОРДУВАЛИ.

Радіостанція з Бургосу повідомляє, що шарже д'афер у Мадриді Пічарда замордували анархісти; він не помер природною смертю, як подає офіційний комунікат червоних. Є це пімста анархістів, бо Пічардо помагав національним утікачам.

Нема сумніву

що **ПАПЕРЦІ І ТУТКИ**
„КАЛИНА“

є найліпші

Що має спільного Православна Церква з акцією полк. А. Коца?

Львів, 16. березня 1937.

У варшавському митрополітальному „Слові“ з 14. ц. м. находимо „Воззваніє“ митрополита Дениса, в якому наведене цікаве, суто політичне рішення св. Синоду з останньої його сесії. „Воззваніє“ досить довге і присвячене святкуванню пам'яті Йосифа Пілсудського та — справі акції полк. А. Коца. Митрополит Денис інформує вірних про ідеологічно-політичну декларацію з 21. лютого ц. р., після чого каже буквально так: (містимо, очевидно, в українському перекладі, бо „Слово“ та всі православні „воззванія“ друковані по московськи):

„...Маючи величезне значіння не тільки для снів польського народу, але й для інших, що мешкають у Польщі національностей незалежно від їх віроісповідання ця декларація як могутній заклик до творення щасливої і сильної Польщі, кличе до спільної роботи й вірних Православної Церкви в Польщі — білорусів, росіян, українців і чехів.

Тому, з уваги на подане вище, Священний Синод Св. Автокефальної Православної Церкви в Польщі, на засіданні 27. лютого ц. р. висловив радість з приводу такого поважного акту в державній житті Польщі, заявляючи про готовість вищої православної церковної влади співробітничати в здійсненні засад декларації полковника Адама Коца для збільшення могутності та посилення слави Польської Республіки.

Повідомляючи про це Преосвященних Архипастирів, Всесвещне Духовенство та всіх боголюбивих вірних св. Автокефальної Православної Церкви в Польщі, гаряче закликаю всіх вас, Любі в Христі Отці, браття й діти, щоб повинуючись голосові Вищої Церковної Влади, щиро й з самопосягою, цілим серцем відгукнулися на цей заклик, діяльно і жертвенно співпрацюючи в загальному єднанні на щастя й добро нашої Святої Віри й Держави нашої“.

Таким робом „Воззваніє“ митроп. Дениса складається з двох частин: 1) з поклику пам'яті Й. Пілсудського й заяви державної лояльності, 2) з практичного відношення до декларації полк. А. Коца. Коли річ йде про зачлєнєння

Польсько-литовське питання

У ЛИТОВСЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Авас подає з Ковна: Відповідаючи на інтерв'ю про литовсько-польські взаємини, литовський міністр закордонних справ Лазорайтіс казав, що мін. Бек сказав йому таке: Польська публічна опінія готова визнати незалежність Литви, тому він очікує відповідного жесту з литовського боку; а щодо того жесту не дійшло, Литва відповідальна за теперішню ситуацію. Інтерпретуючи ту заяву мін. Лазорайтіс висловив здивування, що мін. Бек забуває, що литовсько-польська проблема зводиться до справи Вильна, яке обсадили поляки. Та литовці не погодяться

на те, щоби доконані факти обов'язували замість права. Шкода, що в Польщі не засовують собі, які почування викликає це у литовців. Того почування не заспокоює поляки ніякими заявами, лише виразно висловленою готовістю розв'язати вилєнське питання шляхом плебісциту. Згадуючи про протилитовські переслідування у Вилєніні висловив Лазорайтіс погляд, що польський уряд не змагає до розв'язки польсько-литовського питання. Методи польської адміністрації є тим більше жагюгідні, що — як учить історія — литовці ніколи не подавалися перед гнобителями.

Азійський пакт.

Як подає льондонський кореспондент париської „Енформасіон“ іракійський посол з Анкари казав, що „азійський пакт“ між Туреччиною, Іраном, Іраком та Афганістаном підпишуть мабуть на весну. До того не дійшло дотепер з жаху на непорозуміння між Іраком та Іраном. Та сподіються, що їх пощастить усунути підчас переговорів, що йдуть тепер у Багдаді.

ПЕРЕГОВОРІ МІЖ АРАБСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Між Іраком і Трансйорданією йдуть переговори в Багдаді. У тій справі емір Трансйорданії Абдулла вислав до Багдаду свого сина зі ерифом Абд ель Меджід Гайдаром.

Завтра переїде через Дамаск делегація Іраку, що йде на переговори до Ємену.

Присилайте передплату!

своєї лояльності, то це річ митроп. Денніс і св. Синоду, чи і чому вони вважають за відповідне повторити й підтвердити те, що вже заявляли безліч разів. Дозволимо собі тільки зазначити, що на справжніх польських патріотів-державників надто часто декларування лояльності (сполучаючи робить якраз протилежне враження; воно викликає недовіра, зроджене з цілком оправданого запиту: коли хтось дійсно є і почуває себе лояльним, то навіщо він раз-у-раз з цим вилазить, начеб хотів не тільки в інших, але й у самого себе вмовити це?!

Зате становище до декларації полк. А. Коца викликає здивування іншої натури. Адже та декларація — це вислів акції, що торкається виключно польського національного табору. Щодо цього нема найменшого сумніву: річ може йти тільки про те, наскільки ця консолідаційна національно-польська акція відібється на міжпартійній польській структурі, а через неї — на державному устрою чи на адміністративній практиці. Однак це — діло будуччини. Покищо, повторюємо, справа торкається польського внутрішнього терену. Отже коли митр. Денніс і Св. Синод Православної Церкви забирає в цій справі голос, то може щонайвище промовляти до православних поляків, яких, як відомо, є невеличка горстка (з поляків є тільки ті православні, яких батьки чи діди переїхали були на православ'я під натиском московського режиму, чи з якихось подібних причин; ясно, що з віданським рідної державності — почався масовий поворот православних поляків до римо-католицизму). Коли єрархія правосл. Церкви говорить про „співробітництво“ з акцією полк. Коца, маючи на увазі також православних не-поляків, то робить два грубі промахи: 1) непристойно вмішується до внутрішніх польських справ, від яких вона повинна

стояти осторонь, і 2) зловживає іменем та повноваженнями своєї пастви, яка належить до різних національностей, що з черги мають різні свої власні внутрішні справи й турботи.

Знаючи польські відносини й психіку польських патріотів трохи ліпше, ніж знають її московські єрархи Православної Церкви, дарма, що перебувають у Варшаві, ми глибоко переконані, що те „воззв'язіє“ найприкріше враження зробить саме на... провідниках і прихильниках акції полк. А. Коца. Зовсім слушно і логічно: адже вони намагаються викувати таку польську національно-політичну ідеологію, таке польське „віру“ і такий катехизм польського „я“, доволі якого об'єднався би політично розпорошений („адекомплетований“, як казав п. Медзінський) польський нарід. Чи в цьому ділі вони мають користати з помічі православних москалів, українців, білорусів, чехів? Це булоб для них пониженням, бо такої помічі вони не потребують. Найкращий доказ, в яку незручну й немілу ситуацію митр. Денніс і його оточення ставитимуть ОЗН, вказує на це той знаменний факт, що хоч постанова Св. Синоду була ще 27. мин. міс., — уся польська преса промовчала! Після такої „гаффи“ всі члени Св. Синоду греміяльно повинні замкнулись у чернечих келіях. Але не перша це „гаффа“ і не остання...

Дуже-дуже прикро, що православна церковна єрархія так слабо в цих кардинальних речах орієнтується. Дуже прикро, що вона насилає в ряди тих, про яких їдко висловлюється сама санайна преса, приналежна до ОЗН: „Маратонський біг підхлібників“. І як тут дотримуватись засади, щоб справи Правосл. Церкви, до яких чейже в першій мірі належить її єрархія, трактувати спокійно й доброзичливо?!

—о—

Чи перед відновою пунійських війн?

Париж, 12. березня 1937.

Відомий французький письменник і політичний публіцист П'єр Домінік подає на сторінках париського щоденника „Ля Республік“ розмову з одним італійцем, який любується в історичних порівняннях.

„Ви пригадуєте собі — каже мені мій італійський співбесідник — пунійські війни і славетний двобій між Римом і Картагіною. Картагіна мала великанську імперію в цілій Північній Африці, в Іспанії, на островах і навіть деякий час у заальпійській Галії та над цілою Галією по тій стороні Альп (дивлячись від Риму).“

Картагіна! Нині важко уявити собі, що це була за могутність! Картагінці були володарями сагарської пустини; вони панували над усіма шляхами караван; їхні кораблі доходили в найдальшу європейську північ, щоб шукати за міддю в Шотландії й амброю у Балтиці, вони оточували Африку в погоні за золотом і слоновою кісткою. Вони були великими купцями, великими банкірами і великими моряками. Нуміди платили їм данину, а галійці були їх союзниками. Все таки Рим переміг. Три пунійські війни. Два геніальні мужі Гамількар і Ганібаль по стороні Картагінці з великанськими засобами, а проте на цім морі, яке вважалося нашим — mare nostrum, — ми перемогли. Ми є завжди тими самими римлянами і знаємо теж, хто нині є тією Картагіною“.

Відновити давню велич Риму є мрією фашистської Італії. В Англії бачать тепер Італійці нову Картагіну. Вона, ця Англія, стає на перешкоді італійським планам. Деленда Картаго!

Демонстративна подорож італійського диктатора до Лібії, щоб відкрити новий, довгий на 1900 кілометрів шлях, що лунить Єгипет із Тунісом — і яким можна буде перекидувати війська та може колись атакувати одночасно з Єгиптом і в Єгипті Суєський пролив, що нині в англійських руках і який замикає дорогу Італії до нової її етіопської колонії — є маніфестацією італійської сили в Африці.

Італійські зусилля йдуть у тім самім часі і проти французької імперії, якої предки галійці були союзниками давньої Картагінці, а які володіють нині Тунісом, країною, що й Італія бажала прилучити до своєї метрополії.

Покищо „джентельменський пакт“ між Італією і Великою Британією забезпечує „статус кво“ на Середземному Морі. Однак іспанські події піддали під знак запиту що англо-італійську угоду, як теж і угоду між Францією й Англією в навічечеря абіссинської виправи, яку підписав у Римі Ляваль і Муссоліні. Італійський вплив на ген. Франка може стати грізною небезпечкою для морського англійського шляху до Індії, як теж перебувати комунікаційну дорогу Франції до Північної Африки.

Англія і Франція відповіли на італійську середземноморську політику масовими зброєними — передовсім будовою нової військової морської і повітряної флотії.

Нині французько-англійська співпраця на Середземному Морі далеко тісніша, як на європейському континенті. Чи Італія стане ворогом Англії чи І.? Тоді почалась би і нова доба в світовій політиці. Як досі, Англія перемогла в ході століть усіх своїх ворогів ч. 1: Іспанію, Голландію, Францію Людовика XIV-го, Францію Людовика XV-го, революційну Францію і Францію Наполеона I-го та Німеччину Вільгельма II-го.

Французький письменник Андре Моруа, автор знаменитої „Історії Англії“, каже про Англію ось так: „Історія Англії є найбільше гідною подиву історією успіху з людського роду.“

НА ВИХОВНІ ТЕМИ.

НЕБЕЗПЕЧНА ПОМИЛКА.

КРАЙНІЯ ПОРА ЗРОБИТИ МОЛОДЬ ПІДМЕТОМ НАВЧАННЯ!

Спитали раз Гетового Мефіста, хто він властиво є? На це дав він коротку, але вимовну відповідь: „Ich bin der, der Böses will, und Gutes tut“. І правду сказав.

Оцю правду, ґрунтовно перетравестовану, можна сміло прикласти до всіх сучасних теоретиків і практиків педагогічно-виховних проблем. Якщо про них спитати, хто вони властиво є, можнаб сміло відповісти таксамо коротко, але не менше вимовно: „Sie sind die, die Gutes wollen und Böses tun“! І булоб це правда!

Трагедія сучасного виховання та шкільництва в тому, що теоретичні основи під його організацію кладає люди довоєнної доби, себто зашквеного розвитку парламентарного демократизму, а першу організацію переводили романтики повоенного відродження народів і держав. Ні довоєнний демократизм, ні тим більше повоенний безпрограмовий романтизм не підходять до практичного життя.

Нові умовини повоенного життя вимагали нової людини, з новим світоглядом, новим світовідчуванням, новою волею, новим характером, новою поведінкою. Цілі десятки літ усі життєві умовини разом могли еволюційним шляхом виплекати таку людину! Педагогічно-романтики повірили, що школа в першу чергу і тільки школа повинна дати за одним махом цю нову людину. І це їхня трагічна помилка, що мститься на дітях і молоді по нинішній день!

Хотів я спершу назвати свою статтю „Брехня і злочин“! Але побоявся, що п. цензор не зрозуміє мене, що я пишу про загальний педа-

гогічний рух у цілому світі. Рух, що не минув також і Польщі. Цей рух я називаю не інакше, як брехнею і злочином! Брехнею проти правди життя, злочином проти людської фізичної і духовної природи дітей і молоді.

Вся практика сучасної школи з її засобами виховання й навчання є безсидною брехнею проти теоретичних залогів її організації та небезпечним злочином проти духовної і фізичної природи дітей і молоді.

Нова школа — так називають у цілому світі повоенну школу — мала в цілій своїй теоретичній системі зробити дитину, учня підметом виховних і навчальних функцій. Тимчасом у практиці своєї праці перемінила вона безбронних дітей і молодь у жалюгідний предмет небезпечних із суспільного й біологічного боку експериментів.

Наукові програми повоенної школи мали бути психологічні, значить, побудовані на правах педагогічно-психологічних наук, щоб доокласти духовний розвиток молоді. З тим гаслом погодиться кожна розумна людина. Булоб усе добре і в порядку, якби не стояв тут на перешкоді поважний жарт. Педагогічна психологія не є ще нині незалежною наукою. Вона не сказала ще ні одної наукової правди, а оперує самими тільки гіпотезами, що щодня майже змінюються. За молода ще це дисципліна, за мало ще зібрала досвідного матеріалу, щоб могла ставити такі непорушні права, як нпр. математика. Не знаючи непорушних прав і прав педагогічної психології, сучасна шко-

Кілька саксонських і данських племен, зібраних в острові на окраю Європи, змішаних з кельто-римськими недовитками та зорганізованими нормандськими авантюристами — стали в кількох століттях володарями одної третьої цієї планети. Цікаво прослідити тайну цього величавого успіху, який можна порівняти хіба з кар'єрою колишнього Риму“.

Французи порівнюють, як бачимо, Англію з давнім Римом, — італійці з Картагіною — кожний надає назву своему приятелю чи ворогові, яка йому найвигідніша.

А якщо і справді воскресли пунійські війни, то яку роллю відіграв у них Німеччина? Дозволимо собі навести відповідь на це питання вже згаданого нами П'єра Домініка: „Чи рахують італійці на німецьку поміч? Вони повинні тямити, що Німеччина й Англія злучені сильними традиціями. Германо-англійський конфлікт не є в природі тих двох народів. Гітлер це знає. Він навіть це написав. І я переконаний, що в дії, в якому зудариться Італія з Англією, Німеччина не рушиться. Вона зробить спершу тільки „аншлюс“, а потім зблизиться до Трієсту і до того теплого моря, про яке завжди мріяли германи“.

В тім конфлікті великодержав на Середземному Морі чималі користи збивають для себе балканські держави, які збігом обставин стали важними чинниками середземноморської рівноваги. Договір Туреччини із Францією у справі Сирії, поїадка міністра закордонних справ Туреччини до Риму, майбутній і тепер приготований „джентельменський пакт“ між Італією та Югославією є саме ілюстрацією цієї запутаної дипломатичної гри.

Але ми повернемося у цю колишню Галію, нинішню Францію, звідки пишемо ці рядки. Є політична максима, яка каже, що передбачувати непередбачені події, їх причини і наслідки мучить тільки непотрібно ум. У нашій черговій статті закинемо всі ті політичні міркування та опишемо „англійський сезон“, що в повному блеску відбувається у Парижі. „Королеву Вікторію“ грають у театрі Маллен, а книгарські полиці засипані „Історією Англії“ Андре Моруа. Не є це тільки „мистецтво для мистецтва“, бо воно приготує водночас і потрібне для Франції політичне підсоння.

Юрій Студинський.

да, не знаючи найчастіше того, порушує нормальний і здоровий духовний розвиток дитини. Апокаліпти нові школи ступили на ставовищі, що школу треба наблизити до суспільності і навпаки: суспільність треба наблизити до школи. Розумна ця в теорії думка дала у практиці життя карикатурні осяги. З дітей і молоді виростає нова суспільність. Отже зовсім справедливо, що ця молодь вже з ранніх літ повинна пізнавати це життя, вrostати в нього активно. Тількиж цю думку реалізують так небезпечно і інтенсивно, що на батьків падають матеріальні чинитби в такій висоті, що суспільність не тільки нарікає на школу, але просто так втікає від неї. Нині нема майже сили, щоб батька притягнути ближче до школи, бо життя навчило його, що крута дорога цього наближення веде через його діраву кишеню. І батько втікає від школи, а з ним утікає й суспільність. От-так фактично виглядає взаємне наближення суспільності і школи!

Нова школа мала визволити всі розвиткові сили молоді, беручи під увагу її умову, етичні й естетичні почування та здатність експресії. Обіцяла вона більше виховувати, а менше вчити. Тому науковий матеріал треба було очистити від зайвого балагасту. Це зроблено, але сам науковий матеріал кожного наукового предмету так сильно згушено, що він став удвоє тяжчий і неприступніший, ніж у довоєнній школі.

Нові блискучі методи, завхвалювані теоретично, але неперевірені на практиці життя, стали справжнім прокляттям перехідної доби небезпечних експериментів, помилок. Щоб визволити всі свої активні сили, дитина повинна бути все активна. В практиці це значить, що вона має не тільки читати, писати й вивчати дещо напам'ять, але до кожного предмету рисувати, малювати, ліпити, співати, компонувати, або — як говориться в педагогічній теорії, — самостійно творити! Ця „самостійна творчість“ виглядає кожного дня й у кожній родині так, що дитина сидить заплакана коло книжки, батько рисує, мати малює, брат щось вирізує з паперів, а сестра ліпить (на селі з глини, в місті з пластиліну). З такою „творчістю“ приходять дитина до школи. Все в порядку!...

Найближша брехня нової школи й педагогії в ділянці навчання чужих мов — німецької, французької або англійської. В народних школах не вчать зовсім чужих мов, бо й... непотрібно й інтелектуальний розвиток на це не дозволяє. Починають цю науку щойно в 1-й класі середньої школи, в 13—14. році життя дитини.

І тут абсурд нової школи, нової педагогії, нових метод просто нестерпимий, смішний та злочинний! Прохаємо добре розважити. Нова метода навчання чужої мови полягає на опануванні мови, як цілості людського явища, на говорінні й читанні. Дитина має засвоювати й опановувати чужу мову в усіх її зложених формах і виразах. Має все говорити й читати! „Добре“, скажемо, „інакше й людина не вчиться мови“. — Добре! Але скільки часу має на це молодь? Пам'ять передбачує по 4 години тижнево на науку чужої мови, значить: на рік 130—140 годин, або 5 1/4 доби! Отже в цьому часі має засвоїти й опанувати дитина чужу мову... тисячі слів, усі граматичні та стилістичні форми, до говорів включно!

„Ні, це неможливо!“ — скаже читач. Можливо, бо так є! Цього вимагає від дитини учитель, від учителя інспектор і візитатор, а від візитатора система, що є небезпечним експериментом, помилкою!

Щож виходить у практиці життя з такої організації суспільної праці школи, з такої системи і метод виховання й навчання? Ломання прав природи молоді, ломання суспільних законів!

Щоб відповісти всім тим методичним експериментам, щоб усе написати, перечитати, вивчити, нарисувати, намалювати, вирізати чи виліпити, відбути всі засідання й наради шкільного самоврядування, кіна, театри, азидції, прогульки — мусить дитина щоденно працювати 12—14—16 годин безперервно! Якщо ще належить до якого спортивного гуртка, або вчиться вдома музики. — тоді й більше годин працює!

Це діється в тому часі, коли основні закони стоять на охороні людської праці! Умового робітника не відно примусити більше працювати, як 7 годин на добу, а фізичний робітник об'язаний найвище до 8 годин праці. Отже закон

бере в оборону старших, розвинених уже громадян! А дитина, нерозвинений організм, мусить працювати 12—16 годин на добу! Де той закон, де ті сили, що взялиб невинну й безборонну молодь нашу в оборону?

Чи дивуватися нам, що при такому стані організації шкільної праці, що при таких системах і методах виховання й навчання наша молодь нидіє фізично, тупіє духовно, тратить охоту до науки й до життя взагалі та вкінці деморалізується й дегенерується?

Чому свою статтю я оголошую на сторінках щоденника? Вонаж підходить більше для спеціального, педагогічного журналу!

Ні! Наші педагогічні й учительські кола не мають громадянської відваги нап'ятувати прилюдно зло! В розмовах між собою і з посторонніми людьми вони нарікають і проклинають цілу систему, що відбирає дурно в них спокій і всі сили, але в своїх педагогічних журналах вони обгрунтовують цю систему, розробляють її, бо... так каже мода! А молодь терпить, терпить, терпить...

Тут батьки, ціла суспільність мусить стати до боротьби з загальним злом. Треба заложити гострий протест проти знущання над природою дітей і молоді. Треба взяти в оборону невинних і безборонних дітей, поки ще час!

Під впливом прилюдної опії батьків перестать покликані чинники цілу систему виховання й навчання. Розроблять і видосконалять те, що добре, розумне, практичне і корисне, а відкинуть з неї раз на все те, чого не оправдує життя.

Крайня пора це зробити!

Крайня пора зробити молодь наравду підметом навчальних і виховних функцій у школі, а не безборонною жертвою!

І. Ю.

Конкурс в обезпеченевім Т-ві „Фенікс“.

В понеділок 15. ц. м. відбулася нарада в міністерстві скарбу у справі обезпеченого Т-ва „Фенікс“. На нараді розглянули нове положення, що виникло після відкинення сой-

мом законопроект про ліквідацію Т-ва „Фенікс“. Єдиною можливою розв'язкою цієї запутаної справи вважають оголошення конкурсу.

ДОБРИЙ ПАПІРОС у тютюні PRIMA AIDA

МАРТЕРІТА САНВІТОРІ.

Мавританська скриня.

Скриня була досить велика, така, що могла помістити дорослу людину. Її зробили колись з цією метою. Мавританські мистці, що виложили її стіни чудовими різьбами не забули поробити в них маленькі отвори, щоб дати доступ повітрю. Цей прегарний предмет замовила мабуть колись молода жінка старого паші і користувалася ним до вдової. Та одного дня паша підозрюючи її вернулася несподівано з подорожі додому і захотів оглянути скриню із середини. Не можна було знайти ключа. Жінка пояснювала, що у скрині нема нікого і що не вибачила би своєму панові ніколи, якби він зіпсував такий твір мистецтва, розбиваючи замок.

Паша обізвав її, що скриня лишиться неарештованою. На його знак два мурихи взяли скриню на плечі і кинули її в канал. Два дні пізніше скриня виплила на поверхню. Якійсь рибалка витягнув її на берег і найшов у ній трупа молодого шляхтича.

Поручник Фоггі задивився на скриню і пригадав собі власну пригоду.

Марія мала теж старшого чоловіка, з яким була не дуже щаслива. Коли Де Вінчі виїжджав, Фоггі зустрічався з нею в її павільоні. Минув місяць щасливих сходів і закохана пара почувала себе щораз щасливіша та спокійніша. Та одного дня причалив Де Вінчі несподівано своїм яхтом так, що служниця ледви встигла повідомити свою паню про цей нежданий приїзд. Фоггі не мав жуди втікати. Марія вже віддана підсвідомо думала про сховище у скрині.

— Карло, сховайся тут! — піднесла вікошко.

Карло Фоггі завагався. Він не раз казав їй,

що найрадніше сказав би в очі її чоловікові, щоб звільнив її з невідповідного зв'язку і не робив її нещасливою. Та вона була така перелякана і так сильно прохала його сховатися, що він вліз до скрині. Марія зачинила її на ключ, сховала його на грудях і пригорталася, щоб зустріти свого чоловіка якнайпогідніше: напудрувалася, потягнула ружем уста і відирала книжку, яку будімо читає. Коли почула недалекий кроки, сіла витдію на крислі і адавала, що уважно читає. Де Вінчі стояв уже на порозі.

— Служниця сказала мені, що ти в павільоні. Марія глянула на чоловіка і побачила, що його обличчя зовсім спокійне, без хмаринки підозріння. Він галитно поділував її в руку.

— Чи ти тишишся, що я вернувся раніше? — Але-ж певно — вона всміхнулася.

— Не повіриш, як мені тяжко, коли не маю тебе при собі. Через те я перервав свою подорож. У мому віці не можна знати, як довго ще доведеться користати з твого товариства.

— Не розумію тебе...

— Що-ж? старість. Крім цього я подумав собі, що може тобі сумно самій.

— Щось ти нині дуже сентиментальний.

— Я завсіди такий супроти тебе. Я старий, а ти молода. Знаю, що легко в тобі закохатися. Ти молода і недосвідчена і теж легко можеш захопитися молодим.

Вона нервово розсміялася:

— Що ти нині не вигадуєш!

— Справді... Можливе, що вид цієї романтичної скрині наводить на мене такі фантастичні думки.

Задумався і по хвилині спитав:

— Доречі: я ніколи і не подікався спитати тебе, що ти таке там ховаєш?

— Книжки — відповіла Марія машинально.

Вона вже схиливалася і з тяжким зусиллям володіла собою.

— А я ніразу навіть туди не заглянув. Покажи мені ці книжки. Я теж щось собі прочитаю.

Марія відповідала якомога спокійно:

— Я десь поставила ключик... може і загубила. Зовсім так само як жінка того паші.

Де Вінчі підійшов до скрині.

— Замок тут міцний. Нелегко буде його розбити.

— Я теж не хотіла би нищити чудової різьби довкола. Я певна, що ключ найдется.

Де Вінчі сказав гострим тоном:

— А я ненавиджу цю скриню і хотів би її позбутися.

— Добре... коли так хочеш... завтра я покличу антикварів і продамо її.

— Чому завтра? Я вже нині як дивлюся на неї то лютю мене бере. Позбудемося її ще нині.

— Але як? — відповіла збентежена жінка.

— Скриню найкраще викинути в море. Та вся меланхолія, яка огортає мене йде від неї.

Уже тепер відчувало, що мені зараз полетіла.

— Як тобі від цього полетіла? — крикнула жінка майже в розпачі і зрозуміла, що в цій хвилині мусить рішитися, кого із обидвох вибрати.

— Отже ти не маєш нічого проти? — спитав Де Вінчі.

— Чому я малаб мати щось проти? Як ти маєш такі прихили! Це мистецький, дорогий і найкращий твір, але коли ти хочеш його отак собі викинути в море...

І знизла плечима на знак, що це їй байдуже.

Кілька хвилин пізніше садівник і шофер кинули мавританську скриню у море.

Марія і Де Вінчі стояли мовчки в павільоні

ПРОМ-БАНК?

так це кооперативний
Торговельно-Промисловий Банк
Львів, ул. Гродзівських ч. 1. І. п.
Тел. 292-15

Чесько-українські взаємини.

В залі „Унітарія“ у Празі відбулася 7. ч. м. перша вечірка Т-ва „Чехословацько-Українська Взаємність“. Після привіту голови Т-ва доц. д-ра Д. Панирика забрав слово д-р Ф. Тіх і в промові про чесько-українські взаємини вказав на давність перших слідів взаємності братерських слов'янських народів. Імена св. Івана, св. Кирила та Метода вжиті з першими історичними згадками про взаємини чехів з українцями. Чеська граматики Яна Благослава з наведеною у ній українською пісню „Дунаю, Дунаю, чого смутний течеш...“ є такою згадкою з XVI ст. Пізніше їх багато аж до днів, коли Т. Шевченко написав „Івана Гуса“. Іван Франко виявив багато зацікав-

лення до чеської культури, як і чехи Чедяковський, Коллар та інші до української культури. Дуже жваві літературні взаємини чесько-українські вже мають добру традицію та промислювали дорогу до різнобарвності й багатства цих взаємин. Значне зацікавлення українською проблемою виявив проф. Т. Г. Масарик, що виступав з відомими промовами про українську самостійність як посол віденського парламенту.

Після викладу відбулась цікава концертна частина програми, пізніше загальна забава з танцями.

Управа Т-ва вислала привітальну телеграму Т. Г. Масарикові.

„Українська справа в світлі оборони держави“.

Дискусійний відчит ред. В. Бончковського у Варшаві.

(КТВ.) Дискусія була тоді тільки цікава, коли беруть у ній участь люди, що поєднують в обороні протилежних, репрезентованих собою поглядів на дискусійну тему.

Такою власне дискусією була ота, яку викликав відчит ред. В. Бончковського на зборах української секції Орієнт. Кола Молодих у Варшаві 10. ч. м. Ред. Бончковський виступив власне не зі спеціальним рефератом, лише з устним сформульованим свого відношення до справи, про яку багато писав уже на сторінках свого тижневика. Прелегент ствердив, що проблема українців у Польщі так сильно зросла, що треба раз на все виключити супроти неї політику асиміляції, на яку вже нема часу. Асиміляцію треба відкинути. Польська історіографія XIX. в. не рахувалась з українською справою, всювину упадку Польщі складаючи на нестачу військової сили, нестачу проводу і т. д. Телерджерела давнішого занепаду є саме найсильніші, як нпр. армія, а занедбані ділянки політики, як нпр. національні меншини, зросли до ролі д. важного чинника в політиці. Внаслідок цих роках неминуний є збройний конфлікт в Європі, конфлікт, в якому візьме участь і Поль-

ща. Однак Польща вбога на військові засоби і тому тим більше не може злегковжити своїх меншин.

Відношення Польщі до українців може опертися на двох тільки точках: зовнішню на умові з квітня 1920 р., внутрішню на — конкретних, річевих, ясних уступках для українців, яким треба дати університет, якийсь відсоток державних посад і т. п.

В вигляді наступаючої війни між Польщею та С.С.С.Р. лише й тільки так треба підходити до розв'язання українського питання у Польщі.

В дискусії перший забрав голос студент Баранський, вимушений недавно на волю зі слідчої в'язниці, де перебував як головний організатор блоку столиці університету. Промовець висловив здивування, що є ще нинішні помилки, які так як ред. Бончковський дивляться на українську справу. На думку промовця, ніякого українського народу не було й нема, українська церква це протидержавна стійка, діти мішаних подруж виходять завжди якими українцями, польська молодь повинна йти на „жеси“ із кинджалом і „стріляти кулю в лоб кожного, хто визнає себе українцем“.

На нечувано шовіністичну у змісті й формі промову, нота bene, докладно повторену за текстом п. проф. Гломбінського (гратуємося п. професорові швидких наслідків „наукового“ поєву!) відповів коротко й розгортаюче переконливо ред. Бончковський.

Він заявив, що його — як і кожного сучасного політика — не інтересує те, „хто створив українців“. Факт, що вони є і з ними, як з політичною силою, треба рахуватись. Зрештою амбіції якогось народу ніколи не можна квестіювати й недоцінювати. Нпр. Міцкевич викладаючи у Парижі твердив, що чехи ніколи не будуть самостійним народом, а сам Л. Василевський, такий прекрасний знавець націоналістичних справ на пів року перед повстанням незалежної литовської держави, уважав її за ареал, річ неможливу. Також упадку Польщі ніхто не сподівався, а тимчасом він прийшов. Йти на українців з револьвером, значить викликати криваву громадянську війну і це тоді, коли Польща не має навіть найважливіших стратегічних залізничних ліній. Пацифікація може бути, так як і остання, прекрасним дарунком для Світів. І тому для безпеки держави не може бути мову про якусь громадянську війну, не можна бути революційним навіть у відношенні до жидів, бо це лише шкодить інтересам держави.

Дальші промовці підкреслили, що власне мішані подружжя являються найкращим асиміляційним чинником, що на тих територіях де польська культура зустрілась із українською, зазнається найбільший зріст української свідомості, що коли одинково піднісуть що свідомість Береза та, скажім, статистичний річник доц. Кубійовича, то краще підтримати державі це друге.

Ред. Артемський висловився, що колиб хотіти видати 7 мільонів українців за межі Польщі, то на це не сталоб державі грошей.

Смерть Т. Голука не може бути аргументом проти згоди з українцями, але навпаки аргумен-

том за згодою. Одні з дискусійців звернули увагу, що української церкви не можна називати стійкою воюючого українізму, хочби тому, що церква православна зрусифікована, а в церкві греко-катол. не брали теж ультра-католицьких впливів. Промовець висловив здивування, як може учасник блокуди польського університету, якого одна поліційна мотопомпа зразила до держави, пропонувати полагоду української справи ножем.

На закінчення дискусії ще раз промовляв ред. Бончковський, повторюючи, що його програма не є програмою любови ближнього, але програмою Спільної мети, при чому промовець зачитував багато цікавих історично-содіольогічних прикладів.

Дискусія затягувалась пізно ввечір. Присутніх було понад 35 осіб. Проводив зборам п. Михалевич.

З відчитової сесії.

Д-р М. Дзєрович: ПРОБЛЕМА СТИГМАТИЗАЦІЇ В СВІТЛІ МЕДИЦИНИ. Академічний Вечір у Львові.

На вступі прелегент зазначив, що важко в короткому рефераті висловити проблему стигматизації, яка має вже величезну літературу. Комплекс стигматичних явищ затримує цілу низку наук, як теологія, психологія, парапсихологія, медицина, парафізика, біологія й ін. науки. Дослідникові стигматизації важко опанувати ці всі ділянки науки. Медицина, яка до недавня була під виключним впливом матеріалізму, старається пояснити явища стигматизації природним способом. Дальше прелегент зясував функції кровоносних судин, нервів і мозку, відтак навів деякі приклади, заобсервовані лікарями. Під впливом великих потрясень деякі люди, особливо жінки, діставали криваві пятна, кривавлення, пруги на тілі, як від биття і т. д. Медицина зв'язує ці явища зі стигматизацією і пояснює їх природним способом. Екстази божественних і дерев'яних доводять до несамолюбних річей. Розважування над ранами Христа в побожних людей, контемплативний спосіб думання, можуть довести до проявів стигматизації. Матеріалістична медицина не може пояснити візій і ясновидження. Щойно удуховлена медицина зможе взятися до справді наукового досліджування проблем стигматизації.

О. д-р Г. Костельник, який забрав голос у дискусії, оперуючи фактами з життя української стигматички Насті Волошини, підкреслив, що медицина не розв'яже проблем стигматизації, бо це надприродне явище, якого методами сучасної медицини не вдасться ніколи дослідити.

ПОРТИ УКРАЇНИ.

На зборах економічного семінару Українського Наукового Інституту у Варшаві 12. березня цього року п. І. Липовецький виступив з рефератом на тему „Минуле і сучасне українських портів“, з якому розглянув економічне значіння портів в Одесі, Миколаєві, Херсоні, Генічеську, Маріуполі та Бердянську.

Найцікавіші висновки прелегента торкалися праці українських портів під більшовицькою владою і були рясно ілюстровані даними офіційної радянської статистики. Ці дані свідчать, що в часі першої п'ятирічки пропускна спроможність українських портів була використувана лише на половину. Плани другої п'ятирічки передбачали значне збільшення товарообороту цих портів, але дійсність показала цілковиту нереальність запроєктованих норм, бо товарооборот портів, замість збільшуватись, почав поступово зменшуватись. Зовнішня торгівля СРСР з року на рік зменшується, а значіння чорноморських портів підпадає. Нічого дивного, що більшовицький уряд асигнує на їх розбудову мінімальні засоби.

Цілковито інша ситуація витворилася б, якби Україна звільнилася від чужинської експлоатації і припинився безеквівалентний рух її багатства на північ. Тоді для віального, нормального товарообороту з закордонними ринками пропускна спроможність українських портів в їх теперішньому стані не вистачало, треба було б витратити багато засобів і праці на їх поглиблення, поширення причальних ліній і портів теренів, механізацію портів робіт, розбудову складових будівель і т. і.

Присутні вислухали з великим зацікавленням реферату, який дав їм повний образ повстання українських портів у XVIII. ст., їх „американського“, в швидкому темпі розросту в другій половині XIX ст. і сучасного занепаду.

Б. О.

і дивилися на велике порожнє місце, де стояла скриня.

— А я вже боявся, що ти ще розплачешся... Так дуже ти була прив'язана до цього старого мебля. Але я знав, що ти не спротивишся моему бажанню. Я навіть заложився і виграв заклад... Но, чи тепер ви вже вірите мені, пане поручнику? — крикнув він голосно.

З нього зарослої плочою вийшов Карло Фоггі. Марія аж скрикнула з переляку і вся поблідла.

Де Вініч пояснював спокійно:

— Я зустрів поручника приїхавши і знав, що він іде до тебе. У розмові про мавританську скриню я сказав, що ти страшенно її любиш, а все-ж яби я захотів, то ти згодилася би викинути її в море. Поручник твердив, що ти ніколи не зробилаб чогось такого. Ну, і ми заложилися. Гадаю, що тепер ви вже переконалися, поручнику щодо...

Поручник уклонився:

— Аж занадто. А тепер дозвольте мені попросити вас... Я ніколи вже не зважусь порушити гармонію такого щасливого подружжя...

Старий дипломат відповів холодно:

— Я нічого більше і не бажаю собі.

Марія не побачила Карла ніколи. Вона довідалася, що її чоловік знав про її зустріч і мав другий ключ до скрині.

Де Вініч повідомив її точно про умову, яку заключив із поручником. Він згодився дати розвід своїй жінці, коли побачить, що вона поручника спровади кохає. Узявши й це дружню умову, виправдувався, що знову мусить на якийсь час виїхати.

Коли Де Вініч всів на корабель, вона зрозуміла з тону, в якому прощався, що вона не побачить його вже ніколи.

Перекл. а. б.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Правне відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміністрації та марні вигляди на будуче.

Канонічно-цивільно-правне існування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934 р.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944 р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії П дев'ять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, дніпівський, дуляцький, короснянський, мушинський, риманівський і сніцький та еригувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіальною, церковною областю має управляти зазначений безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до поміч трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не опубліковано ні не ратифікував сойм, обов'язуватиме 10 років (себто до 1944 р. включно) з тим застереженням, що якщо ні одна з договірних сторін не виповідає її по 10-ох роках, тоді вона обов'язуватиме автоматично далі, на такий самий протг часу. Отже тим самим з таким мовчливим збереженням цієї останньої кінцевої клявузи вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне існування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934 р., що починається від слів: „Quo aptius consuleret...“ що ним на вище згаданій території Лемківщини ереговано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. дра Н. Нагорнянського призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ad putum Sanctae Sedis. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. дра Василя Машуха й о. дра Якова Медведького — спирається вже на цім першім, основнім, ерекційнім акті, як на правній основі.

Насувається тепер питання, яке є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925 р. між апостольською столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925 р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?.. Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934 р. і декрет Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934 р., в нічому не порушують, не ослаблюють, ні не змінюють обов'язуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно-цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише перехідний, тимчасовий характер і в нічому не змінюють установленого конкордатом і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. 3. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіального поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Взагалі ж тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ad putum Sanctae Sedis“, себто до довільної, часової, безпосередньої розпорядимості Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожною хвилиною відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього злочинний і правний висновок такий, що канонічно- та цивільно-правну, територіальну й ерархічну єдність, і неподільність Галицької Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б) двох статей (IX. art.) конкордату з дня 10. лютого 1925 р., вище згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не на-

рушили!... Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Експ. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934, ч. 12564. Отже не зважаючи на еригування на дев'ятьох західних деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — ці деканати становлять даліше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і разом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції. Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи єпархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінцією — і то ні під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим же є в такому випадку? Є це тільки церковна, територіальна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й провізорично згід з дієцезальною юрисдикцією, гр.-кат. Перемиського Ординарія, (а не з нерозривного, територіально-правного складу Перемиської Дієцезії!), і підчинена безпосередньо юрисдикції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціального, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія, званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що: право до виконання дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіальній області гр.-кат. Перемиської Дієцезії не є ні відкликане, ні знесене, ні скасоване, а є лише часово припинене з тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій області перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконання т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ad putum Sanctae Sedis. Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний правний вимок (exceptio iuris), що основного, територіального стану гр.-кат. Перемиської Дієцезії, ні теж правної непорушності та ерархічної єдності Галицької Церковної Провінції в нічому не змінює ні не обмежує!...

На цій канонічно-правній основі гр. кат. Перемиський Ординарій має і даліше право титулувати себе сніцьким єпископом, себто єпископом Лемківщини, над якою від і з уповноваження Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934 р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ad hoc спеціально апостольський адміністратор. А якщо так, то імя гр. кат. Перемиського Ординарія, якому св. Апостольський Престол, — не еригувавши на Лемківщині окремої самостійної дієцезії, а лише часову, Апостольську Адміністрацію, — полишив і на даліше потенціальне право до виконання в будучині церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, слід виголошувати в літургічних і богослужбових текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини — так, як виголошувались імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Бо коли гр. кат. Перемиський Ординарій має слушну, канонічно-правну основу титулувати себе сніцьким єпископом, отже єпископом Лемківщини, то чому ж би він не мав права до того, щоб на області, що є нерозривною частиною підчиненої йому церковної, єпархіяльної території не згадувано його імени підчас богослужень?!

Тому то виконання розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 імени Перемиського Ординарія зразом і сніцького єпископа в одній особі з богослужбових текстів на території Лемківщини, є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розпаліткованих керманітів почала своє фактичне існування, але теж правним нонсенсом і порушенням!... Цього різкого нетакту і порушення не спіймать жоден направлений теперішній, „лювий“ апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади москвофільської каноністики і літургії у відношенні до українців!... А тимчасом на лемківській церковній області слід виголошувати підчас богослужень по іменах св. Отця і Митропо-

лита Шептицького також імена сніцького єпископа й апостольського адміністратора Лемківщини! А слід це робити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та консеквенції!

Подрібні точки взаємного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр. кат. Перемиської Дієцезії і навпаки, точки, що уніфікують обоєлітню дисципліну клиру, нормують взаємний обсяг тайнственої юрисдикції священників на обох церковно-територіальних областях, упорядковують спільні, маєткові і спірні справи та питання обсяги душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на недодачу духовної семінарії на Лемківщині, устійное окремих договорів, заключених літом 1935 р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм — під патронатом Апостольської Нунціятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. modus agendi, що для українців є своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя лише з вини керманітів Апостольської Адміністрації ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного існування вступила твердо і рішуче на помилковий шлях, яким вона верто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакатолицької боротьби зі своїм матерним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, цьому не винувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право! Цьому винні — і то на цілх 100% — фактичні керманіти Апост. Адміністрації. Вони — замість щиро й людяно реалізувати чисті, виключно релігійні інтенції Апостольської Столиці щодо Лемківщини і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними міжєпархіяльними звичаями — поставились відразу бундючно й ворожо і до дотеперішніх гр. кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеології. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини. Тому то Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Католическої Церкви більше шкоди, ніж користі, а радше саму тільки шкоду і ніякої користі, бо Кат. Церква не лише не приєднала нікого з православних до католицизму, але ще зразила до Католическої Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душею до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагатись і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка з очак вірних є основно скомпромітована і зневажена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі існувати та вернула під юрисдикцію свого правного, сніцького єпископа і перемиського ординарія себто щоб управляла нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий український священник! Такий священник, який мав би за собою повне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чисто релігійну і церковну працю — ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого власного народу! У протилежному випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед існуючих і до крайности задражених і напружених обставин — переіменитися під релігійно-церковним оглядом на запропашений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конгрегації для Східної Церкви, але Св. Конгрегації до Поширення Віри (De propaganda fide!), так, як це вже було і даше!... Тому caveat consules!

Лемки-українці.

Знижка стемплевої оплати при купні нерухомості на ліцитації.

Міністр скарбу видав розпорядок з 18. XII. 1936 р. (Д. 3. ч. 93, поз. 651) того змісту, що: 1) гіпотечний банк, 2) банк короткочасного кредиту, 3) кредитова кооператива, 4) громадська сільська позичково-шадина каса при купні нерухомості на ліцитації в часі від 1. січня ц. р. до 31. грудня ц. р., платять знижену стемпелеву оплату у висоті 0,2%. Ця полєкша обов'язує теж тоді, якщо на згаданий час припав остаточний речений ліцитації, в якому стверджено, що до ліцитації взагалі не дійшло.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Найчудачніші забезпечення.

Обезпечення перед шасливим коханням. — Шіснають муринських королевих як премія.

„Носс Вінер Журналь“ з 13. ц. м. містить статтю Шарлі Ліделлі з Нью Йорку про різні американські забезпечення чудасії. Стаття така цікава, що подаємо її в цілості.

Голівуд це не тільки місто казочного багатства, комфорту й величезних платень, але й найбільш дивоглядних забезпечень. Перед кількома днями принесла американська преса з Голівуду вістку, що одна молода й дуже гарна фільмова артистка забезпечила свої чудові, довгі, шовкові ніг на суму 20.000 доларів. Досі ніхто не дивувався, коли якась фільмова зірка забезпечувала свої стрункі ніжки, або вузькі гарні руки, або круглі гарно викроєні плечі на фантастичну суму. Таке явище було у Голівуді зовсім буденне і ніхто не робив з цього сенсації. Але забезпечення гарних ніг адивувало навіть американських репортерів.

Обезпечені жаби.

Незвичайно цікавий випадок трапився американському фермерові Едвардові Ляндінгові, який мав а околиці Льюїсвілі величезну фарму расових жаб. Свою фарму обезпечив він перед стихійними нещастями на суму 5.000 доларів. Підчас останньої повені згинули йому всі жаби, що він їх доставляв до найкращих ресторанів. Однак обезпеченеве товариство відмовилось виплатити фермерові відшкодування, бо виявилось, що Ляндінг залишив свою фарму без опіки, це заки надійшла повинь. Використали це злодії і викрали жаби. А від злодіїв не була фарма обезпечена.

Зате куди хитріше уладився інший фермер Сам Гаткенс, який годував риби. Він обезпечив свої риби не тільки перед несподіваними випадками але обезпечив теж свою саджанку... від вогню. З цього дивовижного забезпечення сміалась ціла околиця, а сусіди таки в живі очі кинули собі з нього. Однак одного дня вибухла в його фармі пожежа. Пожежна сторожа, яка негайно приїхала, заложила гидранти до саджанки і почала помпувати воду, щоб угасити пожежу. Правда, пожежу вогневики вгасили, але в саджанці лишилось на дні тільки болото, баговиння й кілька тисяч здохлих риб. Очевидно, що обезпеченеве товариство мусіло виплатити відшкодування за вогневі шкоди на фармі... і в саджанці.

Гроші ...за лисцю.

Відколи одна з визначних зірок Голівуду обезпечила свою привабливу усмішку на 50.000 доларів, почали її наслідувати інші зірки, так, що створилась правдива школа найчудачніших забезпечень. За жінками пішли теж чоловіки, однак, щоб не наслідувати гарного полу, при-

думали ще оригінальніші забезпечення. Один із голівудських акторів обезпечив себе перед лисиною. Товариство дуже радо прийняло таке забезпечення, бо молодий актор мав прегарну, буйну, чорну чуприну і ніщо не вищувало, щоб він її перед 45 роком життя стратив. Та вже по кількох літах почав колишній чепурун так швидко лінити, що жінка виступила проти нього з розводовою скаргою. Щойно висока сума відшкодування, що її рад не рад мусіло виплатити обезпеченеве товариство, потішило лисого, як коліно актора а його нещастю.

Зате добрий інтерес зробило інше обезпеченеве товариство, в якому обезпечився один визначний фільмовий актор перед нещасливим коханням. Він заключив угоду з фільмовим товариством, що зобов'язується весь час підчас своїх виступів у фільмі, жити парубком. Актор побоювався, що стріне одного дня якусь гарну жінку, zalюбить в неї і згодом одружиться. Це зломало б раз на завжди його фільмову кар'єру. Тому теж побоюючись наслідків такого „нещасливого подружжя“, обезпечився перед ненадійним шасливим коханням. Обезпеченеве товариство зробило на тім незлий інтерес, бо цей актор ще до сьогодні нежонатий.

Відкинений гарем.

Найцікавіший обезпеченевий інтерес пересів славний американський агент А. Каванагі. Було це ще за добрих передвоєнних часів, коли Каванагі відбув подорож до південної Африки, щоб познайомити там деякі муринські племена з користями американських обезпечених товариств. Підчас цієї подорожі попав він на „двір“ короля Буно, що панував над муринським племенем Свазів. По довгих трудах і намовах удалось агенту намовити короля, що той рішався обезпечитись на суму 25.000 доларів. Та зовсім ненадійно вирінула нова перешкода. Король Буно мав величезні простори, мав багато підданих, але не мав готівки. Тоді не їздили ще муринські князівки в люксових автах як сьогодні і не мали банкового konta. Однак король Буно не мав ключа в голові. Він вибрав зі свого гарему 16 підстаркуватих красунь і оформував їх агенту як обезпеченеву премію. Збентеженому агенту пояснив він, що обезпеченеве товариство робить знаменитий інтерес, бо одна жінка в краю свазів варта 10 волів, а один вів 15 доларів. Каванагі подякував дуже авчливо й відповів, що не може прийняти такої почесної, живої премії і що він вдовольниться звичайними концесіями. Шіснають королівських підстаркуватих красунь відійшли — на превеликий жаль хитрого короля — знову до свого гарему.

Сила привички.

Губернатор одного з північно-американських штатів рішив звільнити одного в'язня-злочинця, який 17 разів у своєму авантюрному житті ставав перед судом і мав саме стільки присудів на загальну суму 117 літ в'язниці. А що він двацять літ поводився у в'язниці поправно, знаючи, що не зможе втікти, дирекція в'язниці хотіла зробити йому прийому несподіванку й уможливити поворот до вільного життя. Ста-

рий в'язень мав уже 68 літ, а у в'язниці виросла йому довга, сива борода, якою він дуже гордився.

Коли директор в'язниці відчитав в'язневі акт ласки, в'язень байдуке спитав: „Справді ви хочете мене звідси викинути? Бо бачите — я так уже привик до цього життя, що вже не уявляю собі нічого“.

Радіостанція в Мецці.

Провідні кола магометанського духовенства рішили перед якимсь часом вибудувати в Мецці, родинним місті Магомета радіову станцію. Музулманські консерватисти прийшли вкінці до переконання, що рішуче треба використати радіові хвилі для передачі музулманських богослужень зі святого міста. Перешкод на шляху до реалізації цього плану було чимало. В першу чергу не вільно християнам переступати меж „святого міста“, тому вислали чотирьох магоме-

тан до Лондону, щоб вони там купили відповідні частини радіової станції і познайомились докладніше з радіовою технікою. Доволі важкою перешкодою був теж транспорт, бо в Мецці нема залізничної станції і всі причадали мусіли перевозити крізь пустиню караванами. Щойно по цілорічній будові станула в Мецці станція, яка стала надавати музулманські молитви на хвилях етеру

Совітський дивогляд.

„Комсомольська Правда“ критикуючи безчинність організації безбожників у кіровській околиці, пише, що між організаціями безбожників і церквою винорозилось свого роду співжиття; напр. управитель дому соціалістичної культури в селі Боровичі, комсомолець Перінов позичає літургічні оляги потрібні до противелігійних ви-

стає від священника. Із алячності за таку поміч ходить Перінов із цілою своєю ріднею до церкви на богослуження. Совітські часописи пишуть, що богослуження є більшою атракцією від безбожницьких сходів, бо стоять на „кращім мистецьким рівні“.

НОВА КНИЖКА

Кнут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152 + 18 стор. передмови. Переклад Івана Ставничого. З передмовою М. Рудницького. Ціна 2:50 зол., порто 25 сот.

Історія буряки — написана одним із найбільших сучасних поетів — великим психологом та майстром слова, автором „Голоду“, „Пана“ та „Вікторії“, лауреатом Нобеля“.

СТРАЙК БЛЬОНДИНОК.

У міських урядах американського міста Далея працювало сім блондинок і одна руда, тиційнівська красуня. Цього року відбудеться в Далея загально-американська вистава. З тої нагоди подав бурмістр Далея до часописів оголошення, що магістрат потребує на час вистави службовичок brunetок. Таке оголошення викликало величезне негодування магістратських службовичок-блондинок, які рішили на знак протесту уладити страйк. Вони заклали кімнату бурмістра й заявили, що не покинуть її поки магістрат не заспокоїть їх домагань. Міська рада відбула в тій справі окреме засідання, на якому рішила, що краса волосся не може мати ніякого значіння для ангажування службовичок. Це рішення подали до відома страйкуючим блондинкам, які перервали страйк і вернулись до праці.

Підмінка Піцан дома. Не кожний ревматизм може піти на лікування до жінки, але кожний може піти в найближчий антиціпітанський муловий компрес „Гамма“ до домашнього лікування. Інф.: Бюро Піцани, Цешин X/19.

ТАЄМНА ПЕЧАТКА

Урядова печатка генерального губернатора Альжиру має як прикрасу арабську сентенцію. Та ніхто не задав собі труда перекласти зміст цієї сентенції.

Аж трапилось, що один учений дістав адміністраційний документ із тією печаткою, та — відчитав заплутані арабески арабської сентенції. Ось як вона звучить:

„Той, що шукає опіки в Бога, якому служить, та кохання у жінок, яких є опікуном і шафарем радощів світу“.

Здається, що цією ілюзією найбільше задоволений сам губернатор Альжиру Ле Бо, що його вона торкається.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ
ДАТОК на
УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ
У Т-ВІ „СИЛА“, 3. МАЯ ч. 10?

ГРАМОФОН ЗАМІСЦЬ ДЗВОНІВ.

У Франції, в місті Рубе перший раз спробували ввести замість дзвонів — грамофон. Пліту із награними звуками дзвонів умістили перед мікрофоном, що передавав їх даліше при допомозі сильних голосників.

Спроба поведлась і відтепер у церквах Рубе будуть скликувати людей до церкви — грамофонові плити. Але в дуже святочні дні будуть дзвонити таки правдиві дзвони.

СІМКА В ЖИТТІ ГІТЛЕРА.

Живемо в часах, коли всякі ворожби, гороскопи й т. п. астрологічні справи незвичайно займають сьогоднішні неспокійні уми. Отже цікаво буде розказати, яку роль грає число „7“ у житті Гітлера.

По невдачному лучі в Мінхені в 1923 р. посадили Гітлера в Ляндеберзі в келі ч. 7. 7. березня 1936 р. відкинув він Льюкарно, при чому німецькі війська авійшли до Надренії сімома дорогами. Відома нота Гітлера поділена на 7 точок; квестіонар міністра Ідена мав теж 7 сторін.

ВЕСЕЛЕ.

ІДЕАЛЬНИЙ ЛІК.

Гість: Отже ви запевнюєте, що цей лік напоріст волосся справді добрий?

Аптікар: Чи добрий? Питання! Один із клієнтів намагався зубами антагнути корок і... до 14 днів виросла йому прегарна борода по коліна.

ЖІНОЧА ВДАЧА.

Пані почула підозрілий шелест у своїй спальні і відкрила під ліжком вломника:

— Ох, Боже! — скрикнула вона. — Алеж ви мене перелякали. Я вже думала, що це миш!

Ще про Загальні Збори Повіт. Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові.

СПРОСТУВАННЯ.

На допис п. н. „Заг. Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові“ („Діло“, 4. 44) дістали ми широкі спростування з 3. березня ц. р., підписане о. Іринеем Осипом Вігоринським, з якого вибираємо отсе: О. Вігоринський, з якого тільки один рік головою ПСК РШ в Чорткові, тому занедбання кружків РШ тягуться під часів давніших. За головства о. В. відбулися збори в повіті та підготовлено 16 мистецьких садків, з яких чинних було 8; інших не можна було урухити через різні перепони. Більшість садків зорганізував о. В. сам, відбуваючи пераз дорогу по кілька км. пішки по різних селах. Щодо проповіді о. Вігоринського в дні 1. листопада, то він, агадуючи про проф. Грушевського і Винниченка, спирався на історичних мистецтв. Як б. старшина УГА та водночас з філологічно-історичним факультетом о. В. був свідком того, що має говорити і як говорити. Пропонуваний до нової Ради комісією-маткою о. Вігоринський не сказав, що з „червоними“ не буде працювати, але покликуючись на пастирський лист наших владик заявив, що вибору не може прийняти тому, бо кандидатами до нової

Ради є люди, що належать до „людового фронту“, при чому того закиду не зробив о. В. ні д-рові Рослякові ні д-ру. Тофанові. Ця справа — як пише о. В. — не на жаль, а в інтересі загального добра опинилися в суді. На Заг. Зборах при виборі голови дістав о. Вігоринський на всіх 44 делегатів 28 голосів, а д-р. Шмата 16 голосів; не вважаючи на реанімацію, делегати примусили о. В. прийняти головуство. Дальше о. Вігоринський заявляє, що делегат ФНЄ не мав ніякого відношення до Заг. Зборів ПСК РШ в Чорткові. На думку о. В. ні він ні інші священники не могли ангажуватись у ФНЄ без попередньої згоди наших єпископів та без ясного специзування відношення ФНЄ до Кат. Церкви. Зрештою о. В. як монахові до ніякої політичної партії чи угруповання належати не вільно.

Від д-ра Петра Синенького дістали ми спростування того змісту, що він давав найвищі дані кожного місяця на РШ та платити найбільші жертви на будову дому РШ і їздити на рідношкільні анкети в Чортківщині.

Космацькі писанки на Великодні Свята.

Українські писанки мають світову славу. Та безсумнівно перше місце між українськими писанками здобули космацькі писанки з Гуцульщини і формою і підбиранням красок і нерівним мистецьким виконанням.

Кружок Рідної Школи в Космачі впа на щасливу думку зорганізувати продаж космацьких писанок. Таким чином дасть змогу українському громадянству „на доллах“ набути прегарні, оригінальні космацькі писанки для прикраси великоднього святочного стола, а українське громадянство, купуючи космацькі писанки через

Кружок РШ в Космачі, дасть деякий заробіток космацьким мистцям і Рідній Школі прийде ввесь чистий зиск з цього підприємства.

Замовлення на космацькі писанки слати на адресу: Кружок Рідної Школи на руки голови: Всч. о. Осипа Каменецького в Космачі біля Коломиї.

Якщо Кружок РШ в Космачі вислав би у край своїх уповажнених повновласників з писанками, то прохаємо їх прихильно прийняти, радо розкуплювати у них писанки та поручати своїм знайомим.

Новий „замах“ на „Народній Дім“.

До канцелярії „Народнього Дому“, як повідомляє польська преса, переслав хтось післямим п'яну театральну котару, яку поклали на столі, не розвиваючи. По кількох днях членів управи, урядовці та возні завважили, що по якій кімнаті, одержі, по меблях лазить повно вошей...

У пакунку з котарою найшли велике клу-

бовисько вошей. Побойвання, що ті воші заражені тифом, виявилися безосновними.

Після нападу з гнилинами яйцями це вже другий „замах“ на нову управу тої установи, що до недавня була доменею москвофілів. Цікаво відкіля „замаховці“ набрали стільки тих „симпатичних“ звіряток. Хіба виплекали їх у своїй одержі.

КОНВЕРЗІЯ ПОЗИЧОК.

У вівторок 16. ц. м. сойм розглянув низку законопроектів, м.ін. законопроект про конверсію і заміну облігацій державних, самоуправних і гарантованих державним скарбом позичок у чужих валютах, випущених на закордонних ринках. Ст. 1. законопроекту каже, що облігації державних позичок у чужих валютах будуть на домагація посідачів сконвертовані на облігації внутрішньої державної позички. З тією метою міністр скарбу зможе видати 4 1/2% внутрішньої державної позички. Висоту емісії устійнить міністр скарбу розмірно до числа зголошених до конверсії облігацій. Облігації 4 1/2% внутрішньої державної позички з 1937 р. будуть сплачені до 25 років від дати їх емісії при частинним вильовуванні два рази до року облігацій та викупи їх з вільної руки. Облігації 4 1/2% внутрішньої державної позички передаються по 20-ох роках від їх вильовування, а купон облігацій по 5-ох роках від дати їх платності. Далі законопроект уповажнює міністра скарбу продовжити час сплати, обмінити відсотки, та скреслити інші умовини самоуправних позичок, що забезпечують 8% гарантованих золоті комунальних облігацій Б. Г. К. з 1925 р. і гарантованих та забезпечених 8% амортизованих золоті облігації з 1926 р. Уряд задумує сконвертувати зараз по оголошенні цього закону про конверсію позичок 8 1/2% доларову позичку з 1920 р., 8% позичку Ділонівську з 1925 р., 7% стабілізаційну позичку з 1927 р., 7% доларову позичку шлезького воєводства з 1928 р. і 7% доларову позичку м. Варшави з 1928 р. За ініціативою Америки Б. Г. К. підпише нову умову з фінансовою Американою і Спілкою того змісту, що обмінюють відсотки від облігацій, що їх має фірма Американою і Спілка від Б. Г. К. та продовжить час

плати капіталу. З цих полекш скористають самоуправні союзи, що дістали кредит у Б. Г. К. Цим союзам продовжать час сплати позичок. Міродатні кола запевняють, що конверсія обійме теж сірникову позичку. Вкінці слід агадати, що облігації 4 1/2% внутрішньої державної позички і приходи від цих облігацій будуть звільнені від усіх державних і самоуправних податків та даних.

ПОПОЛДНЕВЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

На вишньому ранішньому пленарному засіданні сойм відіслав до комісії кілька законопроектів, м.ін. про конверсію облігацій державних позичок, опісля перейшов до дискусії над урядовою новелою до президентського розпорядку про надзвичайний роземчі комісії. Промовляли послі: Гудуля (референт), Пішкін, Мруз, Копец і Мадейський та мін. Зиндрам Косцюлковський.

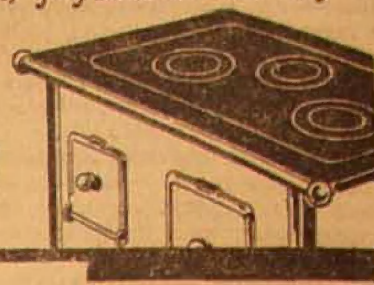
Дальше пос. Вашкевич зреферував новелою до закону з 1933 р. про призначення доходів з грошових кар на культурні та опікунчі цілі для робітників. Закон ухвалили в 2. і 3. читанні. Пос. Качковський зреферував новелою до закону про регулювання комунальних фінансів; забирали голос послі Кшечунович, Зомерштайн, Вашке, Закліка і Голінський, та віцепрем'єр Квятковський. Законопроект відіслали до комісії.

Пос. Святопелж-мірський зреферував законопроект про кінець акції відновлення самоуправних союзів. Промовляли послі: Голінський, Дратва, Ольшевський та віцеім. Гродинський. Сойм прийняв законопроект в 2. і 3. читанні.

VIM

ЧИСТИТЬ УСЕ

VIM чистить всілякого роду предмети, усуваючи без труду бруд

рівнож

кухонну плиту

Виріб фірми

SCHICHT-LEVER S.A.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ЗНОВУ ЗНЕВАЖИВ ГІТЛЕРА.

Як пригадаємо собі, посадник Нью Йорку Ля Гвардія недавно обидив німецький уряд, що його американський уряд за те перепросив. Вчора промовляв він на конгресі американських жидів у Медісон Сквейр Гарден. У промові підтримував він усі давні заміти та кинув у сторону Гітлера нові, ще більше зневажливі епітети. У такому самому дусі промовляв Джонсон.

По широкому світі.

На цьому віці було присутніх 25.000 осіб.

У Палестині щораз частіше доходить до жидівсько-арабських сутичок. Учора араби аконати 10 замахів коло Назарету і Гайфи.

Румунські університети отворять 20. ц. м., коли увійде в життя новий закон про високі школи.

Французький уряд усталив другу траншу позички національної оборони на 3.000.000.000 франків; підписувати її можна від 16. до 23. ц.м.

УССР центральний виконавчий комітет звільнив комісаря здоров'я СССР і РССФР Камінського. На його місце прийшов Сергієв.

Французька права партія посла Дорю відбувала вчора збори у Версаю. Комуністи обкинули зібраних камінням та вивернули 10 самоходів. 5 осіб ранено.

Румунський міністр освіти Анджелеску приїхав до Варшави. Він зложить візиту президентові та кільком державним особам, опісля глане Познань і Краків.

НОВИНКИ.

— В Українським Лікарським Т-ві чергові сходили членів в п'ятницю дня 19. ц. м. в год. 7. вечором. На сходинах дискусія над рефератом д-ра О. Філяса на тему: „Напрямні організації та умовини праці лікаря в кооперативах здоров'я“.

— Висхід д-ра Ф. Колесни „Народня пісня в житті і творчості Ів. Франка“ заходами Т-ва ім. П. Могилки в середу 17. ц. м., год. 19., зала „Української Бесіди“. Вступ вільний.

— Організаційний Комітет Товариства Абсолютів Торговельної Школи Т-ва „Рідної Школи“ у Львові повідомляє всіх абсолютів (-ок), що по затвердженні статуту веде свою статуту діяльність та приготував П. товариський зїзд, що відбудеться в днях 16. і 17. травня ц. р. В часі зїзду відбудуться установчі Загальні Збори Товариства. Ближчі дані про зїзд будуть подані у пресі. Зголошення просимо надіслати на адресу Т-ва, Львів, вул. Чарнецького 26, м. 4. — За Організаційний Комітет: Іван Мацейовський, Ірина Бальбіер.

— Пригадуємо членом Кооп. „Український Театр“ у Львові про Загальні Збори, які відбудуться 20. березня в год. 5-ій попол. при вул. Шашкевича 5., паперт, у домішній кооперативній.

СВІТ ДИТИНИ

Л Ъ В І В

Синистуська ч. 2

напрямку життя. Маленьких дівчаток огорнули прегарні моделі дівочих і хлопчачих плащиків та величезну цікавість викликали чудові сукні, піджаки, хубанці, фартухи, плащі зок. і т. п. — Оглянувшись і Ваші коз. Мамусі!
Гета зі „Світу Дитини“.

— Нові успіхи Марії Соки за кордоном. Наша відома співачка Марія Сока і Антін Рудницький повернулися з концертної поїздки в Чехословаччину, де м. ін. виступали з шести концертами на Підкарпатті, в Ужгороді, Мукачеві й Хусті. Вся місцева преса — українська, російська, чеська і мадярська — висловлюється про виступи Марії Соки у словах найвищої похвали, називаючи їх „правдивими тріумфами“, які викликували бурхливі овації переповненої зали.

— У справі Пласту на Закарпатті. У статті під цим заголовком, поміщеній у вчорашнім (37.) числі „Діла“, пропущено через помилку, що її передрукували ми з ужгородського „Українського Слову“.

— Розбудова лабораторій львівської політехніки. До Львова приїхала міністерська комісія, щоб розглянутись в можливостях розбудови лабораторій та вартатів механічного відділу львівської політехніки та будови механічної досвідної станції. Магістрат дав їй що будову безплатно грунт на Кадетській горі.

— Впертість гуцулів перемогла! В минулому році ходила молодь села Татарова, надвірнянського повіту, з колядою на Різдво Школу. Трапилось, що уповноважений Головною Управою РПІ збірщик з повноважень, відмовився у надвірнянському старостві, пішов на обід. У міжчасі надійшов постеруковий і забрав усіх молодих колядників на поліційну станицю. Там відобрали їм всі закладовані на Різдво Школу гроші і до того проти всіх колядників зробили донос до староства за недозволени збірку. Надвірнянське староство покарало всіх 13 хлопців гривною по 2 зол. за будітню нелегальну збірку. Проти того всі покарані хлопці внесли рекурс до окружного суду в Станіславові, який ухвалив усіх від вини і кари. Незаконно покараних боронив в окружному суді адвокат д-р Михайло Литвинюк зі Станіславова. Таким чином правда перемогла. Цього року колядники з Татарова закладавали 50 зол. і 30 сот. та всі гроші переслали Головному Управі РПІ. — Честь і слава завзятому гуцульським рідношкілникам!

— Хто виграв на лотерії? В нинішнім тижневні Державної Класової Лотерії впади такі виграші: 10.000 зол. на ч. 8947, 15195; 5.000 зол. на ч. 176003; 2.000 зол. на ч. 21433, 92534, 99207; 1.000 зол. на ч. 60325, 90202, 114961, 117869; 500 зол. на ч. 14860, 72118, 87161, 124051, 125911, 139140, 1949892; 400 зол. на ч. 1402, 1710, 27130, 38072, 47923, 96112, 165676; 250 зол. на ч. 14658, 14664, 18222, 23127, 302215, 87863, 90346, 92584, 100846, 105137, 107582, 109825, 117475, 160160, 179175, 192188, 194118; 200 зол. на ч. 6307, 17055, 25945, 28504, 35135, 39665, 42711, 43766, 60925, 86684, 97114, 104318, 117508, 118015, 130978, 139201, 140135, 142875, 148902, 151342, 162256, 163148, 166472, 16997, 172550, 176884, 177874, 182267, 187210.

— Безробітні на роботі в Сандомирщині. Як зачувати, компетентні чиновники хотять перенести частину безробітних із Львова, Дрогобича і Перемишля до нової промислової округи, яка powstaє в Сандомирщині. Із самого Перемишля знайде працю кількисот осіб.

— Комуністичний страйк у Львові припинено з хорочення головної організації у Варшаві.

— Конкуренційні торговельні підприємства. У Львові відбулося посвячення двох польських торговельних підприємств, улажених на більшій розміри в Ринку ч. 9. „Християнський крам“, що продає всякі можливі товари і при вул. Коперника ч. 5, склад мужеської та жіночої конфекції. Отворення цих торговельних підприємств пройшло під гаслом: свій до свого, оборони польськості міста та переходу з дефензивної до офензивної! Проти кого? — не трудно догадатись.

— За протидієвський експрес. Перед окружним судом у Бережанах відбулася розправа проти учасників биття жидів і нищення жидівських буд підчас минулорічного відпусту в Уневі перемишлянського повіту. Засуджено Мих. Мартинишина і Василя Квіну по 7 місяців, а Стеф. Боренка, Мих. Снежина, Петра Пилипчака, Павла Квику, Мих. Мика, Петра Корчовського, Павла Олійника, Дм. Жука, Мих. Жука та Івана Боднара по 6 місяців в'язниці. Більшості засуджених припинено кару на 5 літ. Двох обвинувачених увільнено.

— Арештування. Слідчий відділ у Коломиї пересів ревізії серед діячів „Кола молодих“ польської народової партії. Наслідком ревізій ареш-

товано голову „Кола молодих“, Владислава Стояловського за різної політичні виступи. — У Стрию арештовано урядовця магістрату Маєра, що спроневерив 900 зол., які зібрано як кари, стягнені з мешканців адміністраційною владою.

— Знову студентські демонстрації у Варшаві. Виклади у варшавському університеті і політехніці припинено знову аж до відкликання. Причинились до цього бурхливі демонстрації студентів, які вибухли 15. ц. м. проти академічної влади з приводу дисциплінарних присудів на студентів за давніші експеси. Демонстрації мали також протидієвський характер.

— Шкільні популярні поїзди. Шкільні кураторії подали до відома дирекцій шкіл, що міністерство шляхів узало скрему пільгову тарифу для шкільних популярних поїздів. Популярні поїзди для шкіл будуть складатися з пільгових вагонів з місцями для спання. Кожний поїзд обчислений на 500 учнів. Трасу будуть так назначувати, щоб шкільні прогульки могли відвідати щонайменше три різні місцевості за один тиждень. За проїзд будуть брати виїмково низьку оплату по 9 зол. 30 сот.

— Гаражі у Львові. Китайський купець-похатник Кін-Юн-Пен залюбився у гарній львовянці Сосядівній (вул. Кондукторська 5), а коли вона не прийняла його освідчин, він пробив собі штилетом живіт, при чому зранив печінку. У шпиталі ствердили, що життя самовбивника в небезпеці.

— Підпалили фільварок. На фільварку в Коростятині бучацького повіту, який державить Ядвіга Чарнецька, вибухла пожежа, наслідком чого згоріли дві стирти збіжжя з 30 копами вівса і пшениці. Вогонь був підложений.

— Краса хроніка. У в'язниці городського суду в Горлицях повісився на віконній kratі Сидір Сембратович з Новіці, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропці Пільній. — Радивський окружний суд засудив на півтора року в'язниці громадського секретаря в Улючі пов. Березів, Олександра Кюса за спроневерення 700 зол.

— Самогубство на кострі. В Перемишлі 17-літній умовнедухий Роман Максим, користаючи з несприятливості матери, розложив у кухні купу дров і підпалив. Опісся сім на цьому кострі і так сильно попекся, що незабаром умер у шпиталі.

— Повінь на Світовській Україні. В цій світовській Росії голови на Україні вилити рік приймають грізні розчирі. Повінь зробила великі шкоди під Дністропетровськом і Кричим Рогом. В цьому місці 500 хат наводяться під водою. Рівень ріки Інгульця підійсся на 7 метрів.

— Три смертні присуди, один виконаний. Варшавський апеляційний суд розглядав справу грабіжницької шайки, що бушувала на терені білостоцького воєвідства і вбила кілька осіб. Провідником шайки був Пантелеймон Храменко, членами Йосиф Опальський, Мих. Хлебич і Семен Романчук. Окружний суд у Білостоці засудив Храменка, Опальського і Хлебича на смерть, а Романчука на довічне в'язницю. Храменко не висі апеляції, а що президент Річпосполитої не скористав з права ласки, Храменка повісили на в'язничному подвір'ї в Білостоці. Щодо інших засуджених апеляційний суд затвердив присуд. Деякі польські часописи стараються ухизати з того протиукраїнську зброю і називаючи засуджених українцями, підсувають їм диверсійні пляни, співділення з українцями, що вбили мін. Перацького, тощо.

— XI. Міжнародний молочарський конгрес у Берліні відбудеться з кінцем серпня ц. р. (22.—28. VIII.), що буде зв'язаний з великою міжнародною молочарською виставою. Конгрес скликає „Світовий Молочарський Союз“, оснований 1903 р. у Брюсселі, на основі постанови останнього конгресу, що відбувся перед двома роками в Римі. На конгрес зголосилося вже чимало національних організацій, а на виставу заповіджено вже стільки експонатів, що приходить поширити терен вистави. Самих викладів і рефератів зголошено по кінець лютого 446, а зголошення йдуть ще даліше. Програма конгресу й вистави вже устійнена і цими днями появляється подрібний проспект та будуть розіслані запити закордонним інтересентам. Всі запити погоджує та зголошення приймає Генеральний Секретаріат XI-го Міжнародного Молочарського Конгресу (Berlin SW 68, Lindenstrasse 28).

З. К.

— Каря за знущання над звірятами. Міністерство внутр. справ у Варшаві вислало до зоєводів і старостів обіжників у справі карання заглыми карними наказами за знущання над звірятами. Міністерство пригадало, що ще в квітні 1934 р. поручило, щоби адміністраційна влада використала прислугуючі їй управління розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим

Дешево, добре і догідно

поручає І. шапіра Львів, Личаківська 1, плащі, гостини жіночі найновіші фасони, убовичі, нагортін, тренчкоти, з першорядних безьських фабрик, готові і на міру.

Поручасмо також нашу крамницю блаватних товарів — Личаківська 10. 1—4

Останні вісти.

З ВЕЛИКИ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ ЗАЛОМИЛИСЯ.

Велика перемога національних військ над Харамою.

Авас подає: Червоні перевели вчора завзятий протинаступ на становища на північ від Харамі, що їх нац. війська заняли перед 2-ма днями. Після 2-годинного рукопашного бою наспіли національні резерви, що прогнали червоних та загналися глибоко у їхні становища і заняли їх; нац. військам дісталось кілька місцевостей та важних стратегічних точок.

БАРСЕЛЬОНА ЗБОМБАРДОВАНА.

Один корабель затоплений. 4 особи вбиті, 13 ранили.

5 літаків надлетіло нині рано з північного заходу над Барселоною; вони скинули кілька нацят бомб на пристань, затоплюючи один вітрильник. У прибережній ділянці бомби знищили кілька домів, убили 4 особи і 13 ранили. Два дальші протинаступи червоних відбито також з великими втратами.

жаним і самоуправним функціонерам, щоб изкладали карними наказами гривни за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят.

— Проти порушення публічної моралі. Литовський міністр внутрішніх справ оголосив розпорядок, яким установає кари за провини проти спокою, моральності і публічного порядку. Розпорядок передбачує кари гривни до 100 літів не тільки за самі провини проти моральності і спокою, але й за вживання на публічних місцях старих російських проклянів, яких уживають на Литві здавна-давна. Одночасно астановлено кари за непорядки в домах і крамницях. Як відомо, старі російські прокляни не перевелись ще й в Польщі.

— Земля запалася в басарабському селі Варцаресті. Серед села повстала щілина довга на 380 метрів, широка на 50; 7 господарств зникло з лиця землі, 78 зовсім завалилося. Втрати дуже великі.

— Л'єтунська катастрофа. В суботу в 23. годині видетів з Брюсселі до Кельну британський літак „Юпітер“; з того часу слід по ньому загинув. Після довгих пошукувань найшли його щойно нині біля Мемінген у Віртембергу. Виявилось, що літак розбився; 3 особи, що ним їхали, згинули.

— Чехи вмирають. Як повідомляє чеська преса, в чеському селі Дубчанах не вродилася в 1936 р. ні одна дитина, хоча в селі живе 350 душ. То значить, що в 1942 р. до першої класи місцевої школи не приїде ніхто. Слід зазначити, що село Дубчани досить багате. Чеська преса дуже занепокоєна цим проявом, бо він може колись довести чеський нарід до загибелі.

— Вінчання князя Віндсору з п. Сімпсон відбудеться, як повідомляє віденська преса, 22. травня ц. р. в palatі англійського посольства у Відні. У вінчанні возмуть участь члени англійської королівської родини.

— Річні вістки. Англійський літак, що належав до летунської бази у Бріні, розбився. Згинули один старшина і підстаршина. — В Уругваї в місцевості Сан Хозе померла еспанка Ізабель Хіль, що прожила 126 літ. Біля аргентинської місцевості Ля Мерсед упав у пропасть омнібус, причому 12 пасажирів згинувло, 11 тяжко потовклося.

— Справлення помилок. В ост. числі „Діла“ у статті о. прот. Табінського „Церковно-православні непорозуміння“ надруковано: „в справах II компетентна влада світська“; мусить бути: „в справах II некомпетентна влада світська“.

— 0 —

† Посмертні згадки.

МАРІЯ З ТРОХИМОВИЧ ГЕРАСИМОВИЧ, вдова по начальнику суду в Рогатині, упокоїлася в Бозі по тяжкій недузі, прийнявши Найсв. Тайни в суботу 13. ц. м. в 85. році життя в Рогатині. Похорон відбувся в неділю 14. ц. м. в год. 1-й попоудні до родинного гробівця.

(НЕ ФАРБА)
привертає **СВОМУ** ВОЛОССИ
первісний **КОЛІР**